

ENERJİ İÇECEKLERİ; BİR HEVES Mİ? YOKSA, YENİ BİR BÜYÜME FIRSATI MI?

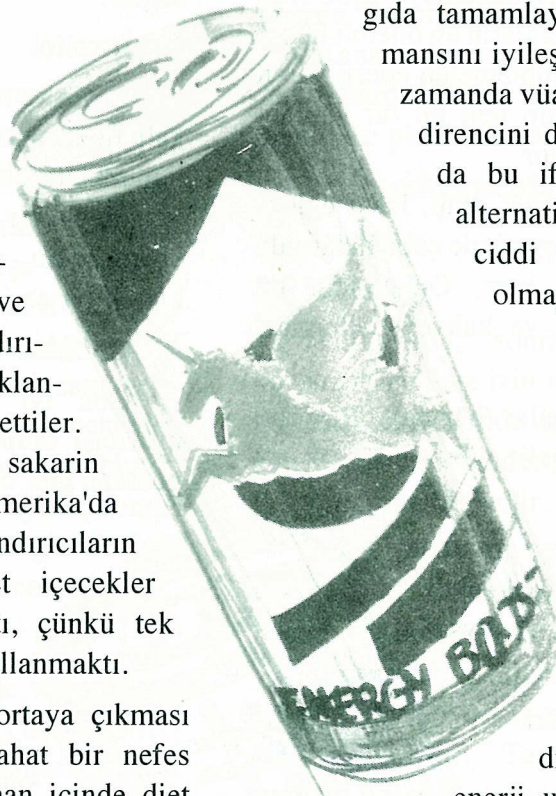
MED

Bir heves mi yoksa yeni bir büyüme fırsatı mı?

Meşrubat endüstrisi tahminlerin üstünde bir pay olarak büyümüştür. Bu pazar içinde normal gazlı meşrubat gereken ilgiyi görerek içilirken, popüler bir hale gelmeye başlayan "diet içecekler" Kanada ve Amerika'da "cyclamate" tatlandırıcılarının kullanılmasının yasaklanması ile bu popülaritelerini kaybettiler. Bir kaç yıl sonra Kanada'da sakarin kullanımı yasaklanırken, Amerika'da azaltıldı. Düşük kalorili tatlandırıcıların kullanılmayışı Kanada'da diet içecekler sektörünü zor durumda bıraktı, çünkü tek seçenek sadece daha az şeker kullanmaktı.

1981 yılında Aspartam'ın ortaya çıkması zor durumdaki bu sektörün rahat bir nefes olmasını sağladı. Kısa bir zaman içinde diet meşrubat satışları yıllık % 5'lik bir artış gösterirken, normal meşrubat satışları da olumlu bir şekilde çoğalmaya devam etti. Bu durumun sonsuza dek sürmesi beklenirken, pazarda değişiklikler başgösterdi.

Sportif içecekler yeni bir kategori olarak Quaker Oats' Gatorade markasının liderliğinde Kuzey Amerika'da % 90'lık pazar payı aldı. Bu pazar daha çok, atletik çalışma yapanları kapsıyor. Bu içecekler, egzersiz sırasında kaybedilen mineral ve vitaminleri takviye ederken, karbonhidrat düzeyini arttırmayı hedeflemektedirler.

Ancak, enerji veren içecekler, sadece gıda tamamlayıcısı ve vücut performansını iyileştirmekle kalmıyor, aynı zamanda vücutun hastalıklara karşı direncini de artırıyor. Ambalajlarda bu ifade yer almıyor ama, alternatif sağlık çevrelerinde ciddi bir tartışma konusu olmaya devam ediyor.

Enerji İçecekleri Nedir?

Enerji içecekleri fonksiyonel içeceklerdir. İçindeki yeni katkılarla sportif içeceklerin çok ötesinde sağlığa yararlı özellikleri olduğu iddia ediliyor. Bu içekteki enerji unsuru kafeinle sağlanıyor. Enerji içeceklerini çocukların ancak ara sıra içmesi uygun olabilir. Bu husus içecek üzerindeki uyarı etiketinde yer almaktadır.

Enerji İçeceklerini Diğerlerinden

Ayıran Dört Nitelik:

1. Hedef pazar
2. Karışımındaki yer alan maddeler (ingredients)
3. Ambalaj
4. Tüketici Türü

Hedef Pazar

Bu içecekler yetişkinler ve daha çok (13-19 yaş grubu gençler) için tasarlanmıştır. Çocuklar buna dahil değildir. Bu ürünleri satanfirmaların yaptığı pazar araştırmaları ayrıca bir tüketici alt grubunun mevcudiyetini belirlemektedir. Bunlar -Alkole pek ilgisi olmayan, techno müzik dinleyen ve bu tarz kulüplerde sabaha kadar dansetmeyi tercih eden 16-26 yaş grubu.

Bunlar her yeni şeyi denemeye açık olup uyarıcı ve enerji veren hapların en önemli hedef pazarını oluştururlar. Muhtemelen enerji veren içecekler sözkonusu grup için bu tür haplara alternatif teşkil etmektedir.

-22-35 yaş profesyonel grup. Hem eğlenmek hem de ertesi gün işyerinde çalışmalarında etkinlik kaybetmemek ister. Onlar için bu içecek, haplara, sigara ve kahveye alternatif olarak kabul görür.

-Sağlığıyla ilgili kişiler (her yaş). Bu grup ortalamasının üzerinde gelir düzeyinde olanlardır.

-35 ve üzerindeki yaş grubu da daha çok enerji, daha çok aktif hayat isteği, hafıza takviyesi vs. ihtiyacındadırlar.

Bu İçeceğin İçindeki Maddeler (Ingredients)

Taurine

Vücuttaki en yüksek miktardaki amino asitlerdendir. Beyindeki sinir hareketlerini düzenler. Doğru safra kompozisyonunu ve kolesterolün çözülebilirliğini sağlar.

Kan üzerinde insülinin yaptığı etkileri yapar, hücre zarını sta-

bilize eder. Antioxidan ve toksin giderici faaliyeti vardır. Düzgün görmeyi sağlayan etkisinin yanı sıra, taurine eksikliği retinal dejenasyona neden olur.

Glucuronolactone

Vücuttaki toksinleri yokedicisi fonksiyonu olan, karaciğerin unsurlarından biridir. Vücuttaki toksinlerle birleşerek onları safdışı bırakır ve idrar yoluyla hızla vücuttan atılmasını sağlar.

İnositol

Beyin ve merkezi sinir sisteminde kaslarda, kalp dokusunda, üreme organlarında ve kemiklerdeki hücre zarlarında bulunan serbest radikal temizleyicidir. İnsulinin etkisi olmadan metabolize olan, suda eriyen, B vitaminleri ile ilişkili bir çeşit şekerdir.

Caffeine

Çok iyi tanınan merkezi sinir sistemi uyarıcısı olup çay, kola, kahve çekirdeği ve guarana gibi bitkilerde bulunur.

Guarana

Brezilyanın ve Uruguay'ın Amazon bölgelerinde bulunan bir bodur ağaç türüdür. Meyvesinde % 2.5-5 oranında yüksek dozda caffein vardır. Zengin bir kafein kaynağı olduğu gibi yorucu egzersizler sonucunda kas dokusunda oluşan laktik asitin, vücuttan atılmasını sağlar.

Vitamin B2, B6, B12 Niacin, Pantothenic Acid:

Tüm bu vitaminler insan sağlığı için gereklidir ve genellikle besinlerdeki enerjiyi serbest bırakır. B12 dışındakiler suda erir dolayısıyla da vücutta depolanmaz.

Ambalaj

Enerji içecekleri tipik olarak göz alıcı resim ve renklerle bezenmiş kutularda sunulur.

Cezbettiği tüketici türü

Enerji veren içecekleri tüketenler genellikle değişiklik arayan, repertuarlarına yeni içecekler ekleyip yeni denemeler yapmaya eğilimli olan kişilerdir.

Dünyadaki Gelişme

Enerji içecekleri hali hazırda birçok ülkede popüler olmuş durumdadır. Değişik enerji içeceği pazarlarından bazılarının durumları aşağıda görülebilir.

Japonya

Spor ve sağlık içecekleri pazarında Japonya hem iç piyasa hem de uluslararası bazda en gelişmişlerinden biri konumundadır.

Aisho Pharmaceuticals adlı firmanın Japonya'da günde 2 milyon şişe Lipovitan sattığı bildirilmektedir. Bu ürünün 150 ml'lik bir şişesi kuzey Amerika'da bir mağazada 7 dolara satılabilir. Aynı ürünün yıllık satış getirisinin bir milyon dolar olduğu belirtilmektedir. Şimdi de yeni gelişmeler probiotik, prebiotik, vitamin, mineral, diet lifleri, kalsiyum, demir, betakaroten, DHA ve aminoasitler gibi fonksiyonel maddeler kullanılmasına yönelmektedir.

Avrupa

Avusturya şaşırtıcı bir şekilde, Avrupa'dak enerji içeceği üreticilerinin üçte birini barındırmaktadır. Bu ülkenin insanları hastalık hastası olarak tanımlandığı halde 60 milyon kutu (12.5 milyon litre) kafeinli içecek tüketimi bulunmaktadır. Red Bull geçen yıl 150 milyon kuru satışıyla 30 yerli üretici firmanın önderi durumundadır. 250 ml kutu İngiltere'de 3 dolara satılmaktadır. Diğer belirgin markalar ise Dark Dog ve Flying Horse'tur.

Kuzey Amerika

Halen çok az sayıda enerji içeceği mevcuttur. Göze çarpanlar, çoğunlukla Avrupalı veya Japon üreticilerinin ürünleri olup özel sağlık ürünleri satan yerlerde bulunmaktadır. Lipovitan ve Red Bull'a ilaveten, İngiltere kaynaklı Ginseng bazlı Aqualibra isimli içecek de göze

çarpmaktadır. Kuzey Amerikalı üreticiler bu fırsatı yakalamakta her ne kadar yavaş davrandıysa da (kafein katkılı içeceklerle ilgili mevzuatın sıklığı nedeniyle olabilir) Batı Kanada'daki Aqua Beverage Company isimli firmanın bu pazarda birinci sırada yer almak için gerekli çalışmaları yaptığı görülmektedir.

Yeni teşebbüsleri arasında Regain-E (vitamin B, C kompleksi ve Echinacea isimli madde ihtiva eden) Regain-G (Sibirya Ginsengi ve vitamin B kompleksi ihtiva eder.) Bu ürünler tüm Kanada'da drug store olarak tanımlanan mağazalarda, daha sonra da ABD'de satışa sunulması planlanmaktadır.

Bu İçeceklerin Mevzuat Karşısındaki

Durumu

Kanada

Halihazırda, sonradan kafein katılmış kolasız içeceklere izin verilmemektedir. Ancak guarana gibi özünde bulunması, ya da buzlu kahve gibi terkiinden gelmesi şartıyla kafein kullanımı mümkündür.

Glucuronolacton gibi ekzotik maddelere henüz izin verilmemektedir. Bu maddeler büyük ihtimalle ilaçlara uygulanan yöntemlerden geçmek zorunda kalacaktır. İnositol bir tür şeker olduğu için daha kolay benimsenecektir. Taurin'in durumu henüz belirsiz olup, aminoasit olması sebebiyle tatlandırıcı, besleyici, ya da yeni bir tür besin olarak kabul görme drumunda kalacaktır.

ABD

Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi (FDA) Kafein'in katılabilirlik miktarını 200 PPM ile sınırlamaktadır. Bu miktarın üstündeki kullanımlar için Guarana gibi özünde kafeinin taşıyan maddelerden olması gerekmektedir ve "Tat ve Koku Üreticileri Derneği-FEMA"nın genellikle kullanımında sakınca yoktur dediği "GRAS" sınıfına girmektedir. Bu maddelerde bir sınır konmamıştır. Belirleyici olarak sadece tatlandırıcı özelliği kullanılmaktadır. FEMA

taurin'in tatlandırıcı olarak kullanımını onaylamakta olup henüz glucuronolacton'a müsaade etmemektedir. Hepsi de doğal ürünler olduğu için "GRAS" sınıfına dahil edilebilir.

Avrupa

Bahsedilen maddelerin hepsine müsaade edilmektedir. Mevzuat'a göre kafein yüksek dozlarda kullanılabilir. Almanya'da genel bir düzenlemeye göre azami 4000 mg/litre Taurine, 2400 mg/litre glucuronolactone, 200 mg/litre inositol, 320 mg/litre kafein, içeren ürünler satılabilir.

Bu düzenlemede belirtilen miktarların dışına çıkıldığında da tüketici sağlığının korunması için etikette belirtilmesi öngörülmektedir. Ayrıca bu düzenlemede, bu ürünlere uyarıcı etiketler konularak, kafein oranı fazla olduğundan makul miktarlarda kullanılması gerektiğinin hatırlatılması tavsiye edilmektedir. Bu tür düzenlemeler tüm Avrupa Birliği üyesi ülkelerce herhangi bir üye ülke tarafından aksi bir itiraz olmadıkça, uygulanmaktadır.

Japonya

Japonya'da doğal ürünlerin durumu, mevzuat açısından diğer ülkelere nazaran daha bir açıklık kazanmıştır. Dolayısıyla bu ürünlerin düzenlemelerde herhangi bir problemle karşılaşması pek olası değildir.

Sonuç

Açıkcası bu ilgi çekici bir fırsattır.

Diet içeceklerle sınırlı kalıp, yine de sağlıklı şeyler yiyip içmek isteyen kişilerin oluşturduğu bir pazar vardır. Haplara başvurmadan uzun süre enerjiye ihtiyaç duyan, gece hayatı yaşayan kişiler ve diğer alt gruplar

da bulunmaktadır. Avrupa ve Japonya gerçeği de göstermektedir ki böyle bir içeceğe talep vardır.

Japon üreticilerin beyanına göre de büyük bir potansiyel vardır. Batı Kanada'da bulunan Aqua 1 ciddi yatırımlarla bu konuda ikna olduğunun işaretini vermektedir. Jamp Pharme isimli kuruluşlarına Regain adlı ürünü üretmeleri için görevlendirmiş olup, edinilen bilgilere göre bu ürün tüm Kanada'da 840 Drugstore'da (yiyecek, içecek, ilaç ve kozmetik ürünlerin satıldığı mağaza) satılmaktadır. Bu temayülden tam anlamıyla yararlanmak için karlı ABD pazarını bölmek anlamı çıkmaktadır. Bu da FDA ile bir miktar uğraşmayı gerektirmektedir. Kanada ise tatmin açısından daha zor ve küçük bir pazar olabilir.

Ne olursa olsun yakın gelecekte neler olduğunu gözlemek ilgi çekici olacaktır. Enerji içeceklerinin yeni bir büyüme fırsatı mı yoksa sadece bir heves olarak mı sonuçlanacağını zaman gösterecektir.

Kaynak

C.S.D.A. (Canadian Soft Drink Association) "The Bottler" Dergisinin Ekim/1997 ayı nüshasında yayınlanan Ian Knight yazısından tercüme edilmiştir. Eski bir C.S.D.A. üyesi olan Ian Knight, halen Washington D.C. (Virginia) da bulunan ve kendisine ait "Knight International" müşavirlik firmasını yönetmektedir.

Kendisi ile temas için:

Telf: (804) 442-3027

Fax: (804) 443-6510

e-mail: ian.knight@msn.com.

